

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (liška IV. Pr. Lamprot; izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikuš).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročninam in serati naprej. Vsi rokopisi pisma in druge pošiljke naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petletno vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vfn.

Štev. 13.

V Celovcu, v soboto, dne 25. junija 1910.

Leto III.

Borovlje in koroški Slovenci.

Napačno bi sodil kdor bi mislil, da Nemci na Koroškem prodirajo proti Slovencem na ta način samo, da potiskajo narodno mejo čedalje bolj proti jugu. V zadnjem desetletju ostala je na mnogih krajih meja med nemškimi in slovenskim ozemljem skoroda popolnoma nepremaknjena, zato pa se se Nemci po gotovih črtah tembolj ujedli in zarili v slovensko ozemlje samo. Podkloster na zapadnem, Velikovec Železna Kapla ter Pliberk na v hodnem delu Spodnje Koroške leže na takih črtah. Ti kraji so nekaka vedno bolj utrjuječa se središča, iz katerih se razširja odpadništvo in z njim nemstvo, rekel bi v koncentričnih krogih po okolici. V tem bojnem načrtu pa je najvažnejša črta Celovec-Žhpolje-Borovlje-Podljubelj; četudi bi namreč Nemci v prihodnosti povsod drugod na Spodnjem Koroškem nazadovali, dosegli pa do celega svoj namen na vsej tej črti, razdvojili bi koroške Slovence s tem v dve popolnoma ločeni ozemlji, to pa bi pomenilo konec koroških Slovencev; od tega trenutka bi se ne govorilo več o slovenskem ozemlju na Koroškem, ampak o slovenskih jezikovnih otokih. Edinole vpašanje časa pa bi bilo, kdaj da izginejo ti otoki v nemškem morju.

Izza tega sledi velikanski pomen trga Borovlje v narodnem boju na Koroškem. Skratka rečemo: v Borovljah se bo odločila usoda koroških Slovencev; niti petdeset let nam tega trenutka ne bo treba čakati.

Celovec-Podljubelj zaznamujeta črto, koder je slovensko ozemlje itak že najbolj zoženo. Če vpcstevamo vpliv, katerega ima Celovec kot glavno mesto Koroške na okolico, dalje dejstvo, da so z malimi izjemami glavne občine ob imenovani črti v nemškutarskih rokah, potem moramo pritrditi, da je sedanji položaj za Nemce ondukaj kaj ugoden.

Borovlje same so trg, ki se razprostira v Spodnjem Rožu ob potoku, kateri, prihajajoč s Kara-

yank, se izliva v Dravo. Domače prebivalstvo je skozinskoz slovensko; ljudje govore med seboj slovensko, a so večinoma nemškega duha. V zadnjih letih so nekateri starši vsled delovanja nemškega otroškega vrta začeli vzgajati svoje otroke tudi že v nemškem jeziku. Uradniki, katerih je v Borovljah zelo mnogo, so vsi Nemci; razun tega se je s pomočjo »Südmarke« tudi še naselilo v Borovljah nekaj tujih nemških obrtnikov. Borovlje in tudi velik del okolice živi od puškarije in žicarije, prva je izključno v rokah domačinov, večinoma nemškutarskih, druga je v čisto nemških rokah. Vendar se mora priznati, da uprava žičarnic ne vpliva na delavce v narodnem oziru, vsaj tako ne, kakor nemškutarski puškarski dobavitelji kakor n. pr. župan Ogris ali Sigot.

Nemškutariji so v Borovljah kakor tudi v okolici izvrstno organizirani. Razun podružnic »Schulvereine«, ki ima v Borovljah velik, lep otroški vrt, in »Sümarke«, ki financira v Borovlje privadrame nemške obrtnike in nekatere nemškutarske puškarske dobavitelje, imajo pevsko društvo »Alpenrose« in nemški »Turnverein«, v katerem sme telovaditi tudi solaka mladina. Predzadnje leto so ustanovili »Lehrlingshort«, da bi s pomočjo njega pridobili puškarske vajence, katere vabijo tudi v novoustanovljeno delavsko pevsko društvo »Edelweis«.

Med Slovenci so tekóm zadnjega desetletja prejšnjega stoletja ali pomrli ali vse narodno delo opustili oni borovski narodnjaki, ki so bili vzgojeni za časa Janežiča in Einspielerja. Na to je nastopil čas martvila; okoli l. 1900. v celih Borovljah ni bilo niti deset narodnjakov, na katere bi se mogel v resnici zanesti. Kajpada ni bilo niti enega društva slovenskega. Toda kmalu je prišel čas nekakega preporoda. Idealno navdahnjeni, navdušeni slovenski visokošolci in sicer edino oni so z občudovanja vredno poztvovalnostjo v kljub velikanskim zaprekam začeli vzbujati tlečo iskrico narodne samozavesti s podrobnim narodnim delom na edino na-

rodni podlagi in danes lahko rečemo, da so dosegli naravnost presenetljive uspehe.

Začetek je bil ustanovitev delavskega tamburškega društva »Strel« l. 1905. Tedaj ni bilo mogoče v celih borovski občini dobiti gostilne, kjer bi se mogel vsiti ustanovni zbor ter se je moral ta sklicati in vsiti v sosednji slovenski občini Glinje. Dve leti pozneje l. 1907. se je ustanovila podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Borovlje in okolico. Ustanovni občni zbor se je vsilil ob velikanski udeležbi ljudstva, toda ne več v sosednji občini ampak v borovski sami. Leto nato l. 1908. se je ustanovila v Borovljah slovenska »Hranilnica in posojilnica«, katera pod vodstvom slovenskega puškarskega dobavitelja g. L. Borovnika izvrstno deluje. Preteklo leto pa smo ustanovili v gostilni g. P. Mišica v Borovljah telovadno društvo »Sokol«, kot tako prvo na Koroškem, naš ponos in naša dika. To društvo šteje zdaj nad 60 članov ter je središče vsega narodnega, društvenega in družabnega življenja ne le v Borovljah, ampak sploh v celnem Spodnjem Rožu.

»Borovski Sokol« ima v sredi Borovelj v hiši slovenske »Hranilnice in posojilnice v Glinjah« svojo prostorno društveno sobo, kjer imata Sokolov pevski odsek in tamburasko društvo »Strel« svoje vaje. Telovadnico pa ima »Sokol« v sosednji občini na Trati, krasno poslopje, ki je stalo nad 30.000 K. To poslopje je dala »Hranilnica in posojilnica v Glinjah« borovskemu »Sokolu« brezplačno na razpolago. Ker pa je uro hoda od Borovelj oddaljeno, je umljivo, da se bo morala sezidati telovadnica v Borovljah, na kar opozarjamo slovensko javnost že zdaj s trdnim upanjem, da bodo blagi slovenski narodni dobrotniki v kljub velikemu narodnemu davku se priskočili na pomoč prvemu Sokolu na Koroškem.

Govorili smo o presenetljivih uspehih. Zares presenetljivo je, ako so se v najzagrizenejšem nemškutarskem trgu na Koroškem, v trgu, v katerem l. 1900. ni bilo niti deset zanesljivih narodnjakov,

PODLISTEK.

Otmimo narod!

Ko slutnje zlè porajajo se v duši,
ki jo bodril je žitja sladki sen,
nam sahne up — kot rosa v letni suši,
kot bi vihar razsul bil vrt cveten.

Iz prsi pa vijó se tožni vzdih,
spojeni v tugo so skelečih ran;
spomini mračni in usodnotihi
kot tabor — od sovražnika obdan.

Vse vstaja in cvete — le narod gine
pradedov slavnih — narod zdaj tlačan.
Li kdaj še zlato solnce mu zasine
in zjasni zopet mu obraz teman?

Rjã nemo gloje na ostrini jekla
ko ji v telo zasaja smrtno kal,
tak je sovrag — kjer zibel naša tekla,
osvajal kos za kosom rodnih tal.

Da tujčeva ni peta te končala,
svetinj najdražjih ni še vzel sovrag.
S novom tvojim hrabrim gre zahvala:
ker zarod tvoj je čil in cel junak!

Li križem roke — ko sovrag naš kruti
grobove dedov skruni in tepta?

V boj za njè, v boj, če še tak ljuti,
za pravo naj in sveto stvar velja!

Vsi zavijhtimo kopja za domove,
otmimo slavnih dedov hram prostran;
ko zrušimo sovražne te okove,
napoči — narodu — vstajenja dan!

Ivan P.

Smešnice.

Slovenec: Vi Nemci nimate ničesar svojega. Vse ste drugim pokradili.

Nemec: Kako to?

Slovenec: Še »Wodan«, Vas najvišji bog je le Slovenec, ker je »vodja« drugih bogov.

Nikdar v zadregi.

Star lovec lovca novinec: »Prej si vedno trdil, da ti puška ne nese prav, a sedaj, ko imaš novo, pa zopet nič ne zadeneš!»

Novinec: »I kaj! Zdaj pa zajci ne tekó prav!»

Kdaj je videl zajca.

Lovec: »Ali nisi videl zajca teči tu čez cesto?»

Pastir: »Pač, videl sem ga!»

Lovec: »Kdaj?»

Pastir: »Kaki dve leti bo tega!»

Dober brodnik.

Brodnik reče gospodu in gospe, ki se želita prepeljati čez Dravo: »Moj fant vas prepelje!»

Gospa: »Ta-le fantek? Saj še menda nima niti deset let, voda pa je tu zelo deroča! Kaj, če bi se čola prevrnil?»

Brodnik: »Oj, fant zna plavati!»

Velika predrznost.

Trgovec pripoveduje prijatelju o nekem sleparju ter pravi naposled: »Tako sem ga vrgel po stopnicah, da si je kar vrat zlomil. Potem pa gre ta potepuh in me zatoži sodišču!»

Strup za podgane.

Deček pride v prodajalnico ter zahteva strupa za podgane. »Za koliko?» vpraša ga trgovec. »Gospod, natanko tega ne vem, pa kakih trideset jih je že!» odgovori deček prostodušno.

Poraba zacherlina.

V prodajalnico stopi kmetica ter kupi steklenico zacherlina, o katerem je že toliko slišala in čitala, da pomori muke, ščurke, bolhe i. t. d. Predno odide, vpraša trgovca, kako se uporabi, da prežene bolhe. Trgovec ji odgovori: »Vidite, mamka, to je čisto lahko. Treba je le bolho ujeti, odpreti ji gobček ter ji natrositi malo tega praška vanj; précej pogine!»

Ne zaupa.

Gizdalin: »Gospod doktor! Poslal sem sicer po vas, odkrito vam pa povem, da nič ne zaupam sedanjemu zdravilstvu!»

Spodnji Dravograd. Neki nemški učitelj tukajšnje šole se je nedavno hvalil, kako daleč pride človek z nemško «spraho». O, gospod učitelj, Vi še do Ojstrice niste prišli, čeravno znate dobro nemško!

Žvabek. Minulo nedeljo je imelo tukajšnje čebelarstvo svoj shod, na katerem je govoril potovalni učitelj gosp. Martinjak. V strogo stvarnem govoru je podal s poljudnimi besedami jasno sliko, kako se naj gojijo buče sedaj v poletju. Govoril je o rojenju bučel, o opravljanju rojev, o spekulativnem pitanju, o panjih s premakljivim zavorjem ter tudi povedal mnogo zanimivega o predaji strdi in ljudstva. Mnogobrojno število udeležencev je z zanimanjem sledilo izvajanjam govornika. Po govoru se je razvila prav živahna debata, v kateri je g. govornik zopet pokazal svojo zmožnost s praktičnimi nasveti. Tem potom se mu torej zahvalujemo za navodila, katerih smo bili deležni, ter želimo, da bi nas spet prav kmalu posejil.

Iz Vogrč na Koroškem. (Prošnja.) Naša mala župnija Vogrče ni posebno znana. Le oni, ki lista po koledarskem imeniku Družbe sv. Mohorja, lahko opazi, da Vogrčani glede napredka niso zadnji. V ta namen, da bi pospeševali napredek med nami, smo pred leti zasnovali in ustanovili tudi izobraževalno društvo, na katero se še ni, pa se tudi ne sme pozabiti. Na zemlji prav tik Drave živimo, obmejni Slovenci smo! Da se to društvo ne razvija tako, kakor bi bilo želeli in sili potreba, le predobro vemo! Veseli Korošci smo, treba nam poleg čitanja tudi poštene zabave. Priredili smo že marsikaj, toda malo dovršene; manjka nam priprav, manjka naprav, ubožno ljudstvo smo. — Po prijatelju društva je v delu pr merna soba, četudi ne društvena last, vendar s polnim zagotovilom, da se bo smelo tam po potrebi vsak čas kaj prirediti in naučiti se vesele zabave. Prazna soba pa še ni vse, treba je odra, treba knjig za učenje raznih iger, obleke in drugih potrebnih priprav. Tega pa po lastnih močeh nikakor ne zmremo. Zato se obračamo s prošnjo do slavnega občinstva in naših, gmotno dobro podprtih bratskih društev, osobito na Kranjskem, da blagovolijo po moči podpirati naš vsestransko potrební naobraževalni namen! — Darove: denar, knjige in drugo, kar kdo zmore, hvaležno sprejema „Izobraževalno društvo“ (predsednik Štefan Breznik) v Vogrčah, pošta Pliberk, Spodnje Koroško. — Bratje Slovenci! Ozirajte se na nas, podpirajte naše, obenem tudi svoje delo! K.

Koroški Sloveni! Hajd dne 3. julija v Ljubljano!

Tam se vrši

25 letnica

naše prekornistne šolske družbe
SV. CIRILA IN METODA

ki je že toliko dobrega storila za nas koroške Slovence.

Zvečer bo ondi tudi

velikanska veselica

pri kateri sodelujejo tudi koroške Slovenke.

Torej vsak, kdor more, naj pohiti ta dan v Ljubljano!

Narodne zadeve.

„Miru“ v odgovor. V zadnjem „Korošču“ smo nakratko poročali o občinskih volitvah v Selah, katere so izpadle za nas Slovence tako neugodno, da bi bila prišla kmalu občina, v katere občinskem odboru so sedeli prej sami narodnjaki, v nemčurske roke. Med drugim smo zapisali tudi tele besede: „Kakor je stvar (izid občinskih volitev v Selah) za naše koroške voditelje grenka, tako žalostna je za slovensko stvar in vsakemu narodnjaku da misliti.“ Zdaj ti pa pride celovški „Mir“ ter trdi z ozirom na naše poročilo dobredno sledeče: „Zadnji „Korošec“ se veseli, da so pri zadnjih občinskih volitvah v Selah nemškutarji zelo napredovali. Najljubše bi mu menda bilo, da bi bila občina sploh prešla v nemškutarske roke i. t. d.“ Iz tega vsakdo lahko razvidi, koliko čuta za resnico in poštenost da je še v uredništvu „Mira“. Sicer pa tukaj javno izjavimo, da se je zlagal tisti, ki je napisal navedene besede za „Mir“. Ali laž ni greh? Kaj pravite. Vi k temu, g. duhovnik Smodej, ki ste pravi urednik „Mirov“? — Dalje trdi „Mir“, da so — in to naj bi bil priznal naš list — v Selah volili z nemškutarijo. Pozivljamo

„Mir“, naj nam imenuje le enega samega pristaja „Korošca“ v Selah, ki je volil z nemškutarji, sicer ga imenujemo nesramnega lažnika.

Zglasnice, glasovnice in vabila za jubilejno skupščino so razposlane vsem p. n. zastopnikom in pokroviteljem, katerih naslovi so družbeni pisarni znani. Če kak oporavičenec teh tiskovin ni prejel, naj se ne huduje, pride naj le ob priliki skupščine v pisarno družbe sv. Cirila in Metoda, ker se mu bo radevolje postreglo. Nekaterim zastopnikom se omenjene tiskovine radi pomanjkanja naslovov niso mogle dostaviti.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja vse one, ki se želijo udeležiti obrambnega tečaja, naj se prej ko mogoče priglase. Tečaj se vrši, kakor že znano, po paragrafu 2., zato naj se vsak prijavi pravočasno, da se mu more poslati izkaznica. Tečaj bo velike važnosti za nadaljnje obrambno delo. Prvotno se je sklenilo, da se vrši tečaj 1. in 2. malega srpana, radi nedostajanja časa, pa se omeji tečaj na en dan, namreč na 2. malega srpanja.

Koroška podružnica Slovenskega planinskega društva prosi, da naj se vsi njej namenjeni dopisi pošiljajo na naslov tajnika in podnačelnika, Albina Novaka, trgovca v Sinciveri (Koroško).

Združena Slovenija se nam pokaže na veliki Ciril-Methodovi jubilejni veselici v Tivoljskem gozdu. Tam se bodo spoznali in spoprijateljeli Primorci, Korošci, Štajerci in Kranjci. Za potrjevanje pobratimstev bodo skrbeli sotori. Lepe Primorske, Korošice, Štajerke, Dolenjke in Gorenjke v narodnih nošah so izvzete, ker bodo imele polne roke dela. Za prijazen nasmehljaj pa si bodo že vzele časa. Kdor ne pride na jubilejno slavnost, ne bo mogel reči, da je videl največje slovenske veselice tekočega stoletja, pa naj živi preko leta 1999.

Višja obrtna šola v Celovcu. Vlada hoče celovško strojno in obrtno strokovno šolo izpopolniti v višjo mehanično-tehniško obrtno šolo. Seveda se pri tem ne bo vlada prav nič ozirala na potrebe slovenskega prebivalstva na Koroškem. Dobro bi pa vendarle bilo, spomniti ob tej priliki našo pristansko vlado na to, da bivajo na Koroškem tudi Slovenci, ki bi tudi radi obiskovali obrtno šolo ter se izobraževali za dobre obrtnike — seveda s slovenskim poukom.

Za veliko Ciril in Metodovo veselico dne 3. julija v Ljubljani se kaže hvalevredno tekmovanje med podružnicami, pa tudi med mnogobrojnimi prijateljicami družbe. Za sodelovanje se je prijavilo že toliko skupin, da je ves veselici prostor oddan sotorom. Veselici odsek prosi torej vse podružnice in prijateljice, ki bi rade imele lastne sotori, naj mesto stroškov za sotori nabirajo v svojem okraju darove ter prinesejo seboj jubilejni dar družbi. Vse cenjene dame, ki imajo blago voljo za sodelovanje, se pri prihodu v Ljubljano pridete obstoječim sotorom, kamor same žele. Ooleka poljubna, izprehodna. Narodne noše dobro došle! Vse prijateljice in vsi prijatelji družbe pa so naproseni, naj agitrarajo v svojih okrajih za čim večjo udeležbo. Dne 3. julija je narodni praznik vseh Slovencev, skrbimo, da nastopimo v imponujočem številu!

Naša narodna čast zahteva, da proslavimo 25 letnico vseslovenske obrambne družbe sv. Cirila in Metoda z združenimi močmi. Dne 3. julija se zbere v Ljubljani vsa Slovenija, namreč vse, kar med nami res narodno čuti. Slovenke in Slovenci! Pripravljajte se širom domovine na to priznavanje. Darujte en dan na oltar domovine! Saj pa dobite tudi vsestransko odškodnino za težave in stroške potovanja. Tako veličastne veselice še nikoli ni bilo nikjer na Slovenskem. Vse blage narodne dame v Ljubljani, po celi Kranjski in po vseh slovanskih deželah, posebno v Trstu, Gorici, Celju, i. t. d. se trudijo za sijajno proslavo tega dne. Slovenke, ve glavna opora naše ljubljene družbe, delajte posebno v področju podružnic za impozatno udeležbo! Skrbite pa tudi za jubilejna darila, da se ta dan postavimo pred domačimi in tujimi nasprotniki.

Svetovna politika.

Iz državnega zbora. V četrtkovni seji je bil odklonjen predlog češkega agrarca Stanjeka, naj država dovoli češkým šolam društva „Komensky“ 20.000 K podpore z 208 proti 204 glasovom. Med Čehi vlada veliko ogorčenje nad slovanskimi poslanci, ker niso prišli k glasovanju.

V socialno-političnem odseku se je v četrtrek razpravljalo o zakonu proti pijančevanju. Nemško-nacionalnemu poslancu Stölzlu se je pa zdele umestno, nastopiti proti zakonu z obstruk-

cijo, ker je menda po njegovem mnenju pijančevanje nemško-nacionalen privileg.

Slovensko vseučilišče. Dunaj, 22. junija. V četrtrek se je Bienert pogajal z jugoslovanskimi poslanci radi italijanskega in slovenskega vseučilišča. «Slovanski Enoti» so Jugoslavlani naznanili sledeče zahteve: 1. Izpiti na zagrebškem vseučilišču naj bodo veljavni tudi za avstrijske dežele. 2. Dokler se ne ustanovi slov. vseučilišče v Ljubljani, naj se ustanove stolice za slovenske docente na vseučiliščih v Pragi ali Krakovu. 3. Vlada naj poda obvezno izjavo, kdaj se ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani.

V srbski skupščini je predsednik naznanil, da je ministristvo demisioniralo in da po parlamentarnih načelih skupščina ne more delati, dokler se ne reši kriza. Prihodnja seja se bo naznanila.

Dogodki v Albaniji. Solun, 20. junija. Dvanajst bataljonov pod Osman pašo in petnajst bataljonov pod Ševket pašo je zadelo v okrajih Malisija in Hasi na odpor Arnautov. Vojaki so pregnali vstaše in so začeli razoroževati prebivalstvo. Na turški strani sta padla dva lajtnanta in 16 mož.

Tristo hiš zgorelo. Molulev (Rusija), 20. junija. Včeraj je v mestu nastal požar, ki je upepelil 300 hiš. Davi je še gorelo.

Krečanske homatije. V diplomatičnih krogih se govori, da je največja nevarnost radi Krete že minula. Obravnave o tem vprašanju se bodo vršile v Londonu na podlagi protokola, ki ga bo predlagal angleški državni tajnik Grey.

Angleži in Turčija. Pismo o nekem govoru angleškega državnega tajnika Greya pravi «Sabah», da je usoda Egipta združena z usodo Turčije. Turki da polagajo veliko važnost na razvoj dobrih odnosov z Anglijo, te so odvisne od tega, da se doseže sporazum o vseh težkih vprašanjih sedanjega časa.

V francoskem parlamentu je poslanec Buissson zahteval zakone za varstvo posvetne šole. Varuje pa naj se prepričanje in vest staršev.

Tajnika švicarskega poslanstva Wegererja v Parizu je neki Antonowicz, baje bivši inženir iz Galicije, napadel s samokresom na ulici in ga lahko poškodoval.

Portugalsko ministristvo je podalo demisijo.

V Maroku je 400 Maročev napadlo francosko vojno stražo pri Beni Grassen. Izgube so na obeh straneh znatne.

Nemiri na Kitajskem. Novi Jork, 22. junija. Iz Pekinga se poroča, da je dal podkralj Hupet Hunan zapreti štiri višje častnike, češ, da se udeležujejo revolucionarnega gibanja. Položaj v Hunanu se je še vsled tega poslabšal, ker so velike povodnji provzročile ogromno škodo in tudi smrt mnogih ljudi.

Gospodarska vprašanja.

Ali se sme pokladati živini novo seno? Novo seno, ki se še ni spotilo ali v kupu povrelo, je težko prebavljivo, ker kvari prebavo, povzroča drisko, klanje i. t. d. Vsako novo seno se mora najpoprej spotiti v kupu in to traja kake 4 tedne; šele potem se sme polagati konjem v večji množini. Posebno pri senu, ki se poklada konjem, čeprav je isto staro, naj bo živinorejec vedno previden. Pa tudi poglavljeno in prašno ali drugače pokvarjeno seno naj se konjem nikoli ne poklada, kajti tako seno jim več škoduje kot pa koristi. Za konje je najboljšje takšno seno, ki je rastlo na dobro oskrbovanih travnikih. Znano je tudi, da se konji, katerim se poklada preveč sena, radi potijo, pa tudi preveč trebušati postanejo. Srednje težkim konjem naj se ne poklada na dan več kakor 5—7 kg sena in ne nad 1 in pol do 2 kg rezanice.

Gnojite ajdi! Malo je kmetovalcev, ki bi mislili nato, da je tudi ajdi treba gnojiti. Mislijo si pač, ajda je postranski pridelek in se seje le zato, da ne ostane njiva prazna. To mnenje pa je, žal, napačno. Tudi ajda potrebuje gnoja, katerega pa ji najlažje dodamo v obliki umetnih gnojil, superfosfata. S hlevskim gnojem se ajdi le malo pomaga, to posebno takrat če se ji gnoji tikoma pred setvijo, ker se gnoj tako hitro ne razkroji. Najboljše je tedaj, da se ji pognoji z rudniskim superfosfatom, katerega se rabi 25—30 kg na mernik posetve. To gnojilo je raztrositi tik pred setvijo (ne poprej) ter se potem podvleče. To gnojilo se dobi v Ljubljani pri kmet. družbi ali pa pri Agro-Merkur. Samoobsebi je umevno, da se mora gnojilo takoj naročiti, ker se poznejšim naročilom težko pravočasno ustreže.

Letošnja košnja obeta posebno bogat pridelek, kakršnega že ni bilo celo dolgo vrsto let. Ugodne vremenske razmere letošnje pomladi so prav blagodejno vplivale na razvoj in rast trave. Tudi detelja je nenavadno dobro vspela. Ponokod so že pričeli s košnjo in so z uspehom zelo zadovoljni; da bi se le vreme nekoliko ustanovilo in omogočilo spravljanje sena.

Kako dobimo konja iz hleva, če ta gori. Znano je, da noče iti konj iz hleva, če isti gori. Najboljše sredstvo, da gre prav rad iz hleva je, da se vrže konju komat na vrat, kakor bi ga hotel vpreči. Konj si misli, da bo vprežen in gre rad iz ogoja.

Junjski najnovejši in zelo praktični

Novo! Poletni vozni red Novo!

veljaven od 1. junija do 1. oktobra

s koledarjem za l. 1910.

Cena 10 vin., vezan pa 20 vin.

V tisku so in izidejo v kratkem kratkočasnice za mladino pod imenom:

Kraljevič in berač.

Spisal Mark Twain.

Ta pred nedavnim časom umrli angleški humorist, kot tak znan širom sveta, je prodril s svojim pristnim humorjem že skoro v vse narode. In tako bo tudi naša slovenska mladina imela priliko, se naslajati ob tem zdravem čitvu.

Pripravljene so tudi

krasne razglednice povodom 50 letnice slovenske budnice „Naprej!“ s slikama skladatelja Davorina in pesnika Simona Jenka.

Kdor želi eno ali drugo, se lahko naroči že naprej.

Raznoterosti.

Povodnji na Ogrskem. O strašnih povodnjih se poroča iz Ogrske. Reka Černa je 14. t. m., ko se je utrgal oblak, prestopila bregove in poplavila celo dolino 2 metra visoko. Prebivalci so morali bežati na strehe. Mostovi, brzjavni in telefonski drogi so poškodovani. Ves promet je ustavljen. Škoda se ceni na več milijonov kron. Najbolj so prizadeti komitati Orsova, Bosovics in Noldova. Živina je poginila. Nad 300 oseb se pogreša. Samo v okraju Noldovi je Donava odnesla 100 oseb.

Analfabeti — poslanci. Med novoizvoljenimi mohamedanskimi poslanci v bosanskem saboru je — 8 analfabetov. Sedaj poroča „Muslimanska sloga“, da je sekcijski šef baron Pittner predlagal predstevu bosansko-hercegovskega deželnega zbora, naj se za te mohamedanske poslance otvori alfabetni tečaj, da se bodo za časa zasedanja naučili brati in pisati.

V zrakovlova preko Atlantskega oceana. Neki Nemec namerava v zrakovlovu leteti preko Atlantskega oceana v Ameriko. Odpotoval bi iz Cadixa ali iz Tenerife začetkom julija t. l. Za svoje potovanje si je izbral ta mesec, ko vladajo pasatni vetrovi, katerih silo bi rad izrabil, ker isti prevajajo 44 kilometrov na uro. Tem vetrom se je imel zahvaliti tudi Kristof Kolumb, da je odkril Ameriko. Zračna črta, ki vodi preko Kube, je dolga 6300 kilometrov, a bi se je moglo preleteti v petih dneh. Zrakovlova, v katerem bi plovil, je neka vrsta zrakovlova tipa podolgastega, dolg je 52 metrov, visok 15 metrov. Motor od 40 konjskih sil bo montiran na zrakovlovu, ali ne bo vedno delovalo, ker je to iz tehniških razlogov nemogoče, a slednjič se ne more s seboj vzeti materiala za pogon, ki bi se upotrebljal skozi pet dni. Obseg zrakovlova znaša 6200 kubičnih metrov, in zdi se, da je ta obseg radosten, da vzdrži vožnjo 145 ur. Gondola zrakovlova je dolga 12 metrov, široka tri, in zgrajena je tako, da jo je v slučaju nezgode možno prirediti za motorni žoln ali malo jadrnico. Za vsak slučaj bodo med Tenerifo in Puerto Rico nameščeni razni parniki, da v slučaju priskočijo na pomoč zrakovlovu.

Cook toži Pearyja. Pa ne morda zaradi tega, ker Peary trdi, da Cook ni bil na severnem tečaju, ampak za 40.000 mark, katere mu baje Peary dolguje na kozah severnih medvedov iz antarktičnih pokrajin. Z zadevo se bodo bavila sodišča v Nemčiji.

Slovinci, ne zabite družbe SV. CIRILA IN METODA!

Zastrupljivalna sfera na Ruskem. V Peterburgu so zaprli zdravnika dr. Pačenke, ki je bil osumljen, da je zastrupil sina generala Buturlina. Sedaj je pa priznal zdravnik, da je zastrupil svoje paciente že 20 let na željo dedčev proti visoki nagradi. Za časa kolere je dajal bolnikom strup kolere. V Rostoku je zastrupil bogatega trgovca, da se je lahko poročila vdova s svojim ljubčkom. Neki trgovec v Petrogradu ga je najel, naj mu zastrupi vse upnike. V zadnjem slučaju Buturlina ga je najel svak De Lass, naj umori najprej mladega Buturlina, potem očeta milijonarja in v inozemstvu živečo mater Buturlin. S strupom si je napravil velikansko bogastvo ta zdravnik.

Amerikanske knjižnice.

Leta 1900 je bilo v Združenih državah 5383 javnih knjižnic, ki so jih vzdrževala razna mesta. V zadnjih desetih letih se je morda število že podvojilo.

Javne knjižnice vzdržujejo davkoplačevalci. Pri mestnih davkih plačajo tudi za knjižnico. Po nekaterih mestih plačajo po en mill (ena desetinka centa) od vsakega dolarja, ki je podvržen davkom. Po nekaterih mestih še več. Knjige si lahko izposojuje vsak, samo če dobi koga, da garantira zanj, da vrne vse knjige. Vsak si lahko izposodi po dve knjige naenkrat za štirinajst dni. Navadno se iste knjige lahko obnove še za dva tedna.

Knjižnice so razdeljene na več oddelkov: otroški oddelek, čitalniški oddelek s časopisi, izposojevalni oddelek za odrasle in oddelek za reference.

Otroci do gotove starosti ne morejo dobiti vseh knjig, ki so namenjene za odrasle, pozneje ni nobene izjeme. V ameriških knjižnicah se dobijo knjige vseh veroizpovedanj, katoliški mesečniki se dobijo poleg „Christian Science Monthly“, da celo Ema Goldman, znana anarhistinja v New Yorku je zastopana s svojim mesečnikom „The Anarchist“. In videti je, kakor da bi vse te heterogenične knjige živele v miru med seboj in ne povzročajo nikakršnih preprirov ali sovraštvev med bralci. Vsak Amerikanec ima že od mladosti neko svoje prepričanje, kateremu ne škoduje, o nasprotni nauki.

Po vseh večjih mestih imajo knjižnice knjige za posamezne narodnosti. V Clevelandu se n. p. lahko dobe vse boljše knjige pisane v nemškem, francoskem, laškem, češkem, poljskem, slovaškem in slovenskem jeziku.

Na Western Reserve University v Clevelandu je poseben vseučilišni oddelek, kjer se nekatere gospodične pripravljajo za sistematično delo po knjižnicah. V Ameriki so samo štiri take šole, vsled tega imajo dovolj služb na razpolago.

Ameriški katoličani ne poznajo nobenega indeksa in tudi škojfe ne poudarjajo te točke v taki meri kot v Evropi. V Ameriki mora biti vsak sam zase kritik in cenzor. Mogoče je to vzrok, da ni znanstven kritikizem v Ameriki skoro nič razvit.

Slovinci v Ameriki veliko več berejo kot doma. Skoro vsak je naročen na slovenski časopis ali ga pa dobiva od svojih sostanovalcev. Težko je dobiti slovensko hišo, kjer bi ne imeli časopisa. V Ameriki izhaja osem slovenskih časopisov, ki imajo skupaj okoli 22.000 naročnikov. Poština za časopise je nizka, namreč en cent za (funt = 0.45 kg.)

Poleg slovenskih knjig po raznih javnih knjižnicah obstoji v Clevelandu „Slovenska Narodna Čitalnica“, ustanovljena 1906, ki je naročena na vse glavne slovenske časopise in ima v zalogi lepo izbirko najboljših slovenskih knjig. Članov ima okoli 150, ki plačujejo po 25 centov na mesec. Čitalnica ima svoje stalne prostore, kjer se semintja vrše zabavni večeri.

**:: Našim rodbinam priporočamo ::
Kolinsko cikorijo.**

Lovske puške

vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig

52-4

družba z omejeno zavezo v Borovjah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Varstvena znamka: „SIDRO“

Sinement Capsici comp.,

nadomestek za 38

sidrov - pain - expeller

je vobče priznan kot izvrstno, bolečine tolažeče in odvajalno vmetenje pri prehlajenju i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1.40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvirne steklenice in škatlje z našo varstveno znamko „sidro“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvorni izdelek.

Dr. Bichterja lekarna pri „zlategu levu“

v Pragi

Elizabetna ulica šte. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

Vina

štajerska, dolenska, goriška, vipavska, istrijska, dalmatinska, jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 3,000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

☞ Kolodvorska cesta št. 27. ☞

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavnice. **Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.**

Centrala v Ljubljani. Podr. v Spiljetu in Testu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 52—53

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.